

Wpływ filmu *50 twarzy Greya* na postawy wobec praktyk BDSM oraz zachowania seksualne

Dagna Kocur

Instytut Psychologii, Uniwersytet Śląski w Katowicach

Streszczenie

Wstęp: W ostatnich latach można było obserwować fenomen sprzedaży powieści *50 twarzy Greya*. W 2015 roku sukces książki został powtórzony przez jej ekranizację. Fenomen kulturowy, którym stała się historia Christiana Greya skłania do zadawania pytań na temat jego przyczyn, ale i konsekwencji.

Materiał i metody: Badanie składało się z 2 części: przed i po obejrzeniu filmu. Pierwszą część badania przeprowadzono wśród osób planujących obejrzenie filmu *50 twarzy Greya* ($n = 398$). Drugą część badania została przeprowadzona 1,5 miesiąca po premierze filmu ($n = 111$). Pierwsza część składała się z metryczki oraz ankiety własnej dotyczącej życia seksualnego i BDSM. Drugą część badania została uzupełniona o pytania dotyczące filmu. W I i II części badania udział wzięło 111 osób, w tym 106 kobiet.

Wyniki: Po obejrzeniu filmu więcej osób wiedziało, co oznacza określenie BDSM. Jednak więcej osób odpowiedziało, że nie chce stosować BDSM w swoim życiu seksualnym. Po obejrzeniu filmu odnotowano także wyższą satysfakcję seksualną. Film oceniono pozytywnie 47% badanych. Zaobserwowano ujemne korelacje oceny filmu ze skłonnością do inicjowania aktywności seksualnej oraz z satysfakcją seksualną. Osoby, którym film się podobał, miały także niższą satysfakcję ze związku.

Wnioski: Po obejrzeniu filmu odnotowano zwiększoną satysfakcję seksualną badanych, jednak nie było to spowodowane praktykowaniem BDSM. Film *50 twarzy Greya* nie skłonił badanych do praktykowania BDSM w swoim życiu seksualnym, jednak zwiększył ich wiedzę na ten temat.

Słowa kluczowe: satysfakcja seksualna, BDSM, postawy, treści erotyczne, pornografia

Seksuologia Polska 2019; 17: 16–21

Wprowadzenie

W ostatnich latach można było obserwować fenomen sprzedaży powieści *50 twarzy Greya* [1–4]. W 2015 roku sukces książki został powtórzony przez jej ekranizację. Film *50 twarzy Greya* pomimo mieszanych opinii odniósł natychmiastowy sukces kasowy, bijąc liczne rekordy i zarabiając ponad 569 milionów dolarów na całym świecie. Zjawisko to skłania do głębszej refleksji na temat jego przyczyn, ale i konsekwencji. Tak duża popularność filmu może się wiązać z jego wpływem na odbiorców, w tym przypadku głównie kobiety. Do analizy pod względem psychologicznym i seksuologicznym może ponadto skłaniać poruszany zarówno w książce, jak i filmie aspekt BDSM

Literatura prezentująca różnego rodzaju romanse stanowi rynek o wartości ponad miliarda dolarów. W 2004 roku książki te stanowiły 55% wszystkich wydań w miękkiej okładce, które sprzedano w USA [5]. Istnieje niewiele badań dotyczących wpływu treści erotycznych w literaturze i filmie na funkcjonowanie psychoseksualne, nieliczne są jednak bardzo interesujące. Wyniki badań Carroll i wsp. [6] pokazały związek oglądania pornografii i podejmowania ryzykownych zachowań seksualnych wśród dorosłych kobiet. Pornografia okazała się związana z częstymi przelotnymi kontaktami seksualnymi oraz większą liczbą partnerów seksualnych, jednak wyniki tych badań nie pokazują, co jest przyczyną, a co konsekwencją. Badania Reese-Weber

Adres do korespondencji: Dagna Kocur
Instytut Psychologii
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Tel.: +48 794 888 001
e-mail: dagna.kocur@us.edu.pl
Nadesłano: 2.01.2019

Przyjęto do druku: 20.07.2019

i McBride [7] dostarczyły ważnych informacji dotyczący wpływu czytania książki *50 twarzy Greya* na poziom pożądania seksualnego. Kobiety, które mocno identyfikowały się z główną bohaterką, zgłaszały wzrost pożądania seksualnego, jednak kobiety, które czytały książkę, nie utożsamiając się z bohaterką, nie odczuwały wzrostu pożądania. Kluczowy wydaje się zatem sam odbiór książki oraz wyobrażanie sobie siebie na miejscu głównej bohaterki.

Konsekwencje oglądania treści erotycznych i pornografii ujawnią się między innymi w ocenie atrakcyjności swojej, ale także partnera seksualnego. Może tu występować efekt, jaki seksuolodzy obserwują od lat w obszarze konsekwencji pornografii. Często jej skutkiem są zbyt duże i nierealistyczne oczekiwania co do własnej aktywności i atrakcyjności seksualnej oraz budowy anatomicznej, które skutkują brakiem satysfakcji czy dysfunkcjami seksualnymi. Rosnąca popularność labioplastyki, której w większości przypadków jedynym uzasadnieniem jest chęć upodobnienia się do aktorów grających w filmach pornograficznych [8], potwierdza ten efekt. Popularne badania Kenricka i wsp. [9] dostarczyły danych o wpływie oglądania przez mężczyzn zdjęć atrakcyjnych kobiet z magazynów erotycznych. Mężczyźni po obejrzeniu takich zdjęć oceniali zdjęcia zwykłych kobiet niżej niż mężczyźni, którzy nie oglądali zdjęć z magazynów erotycznych na początku. Kolejne wyniki badań wykazały, że mężczyźni oceniali ich własne związki mniej korzystnie po ekspozycji na fizycznie atrakcyjne kobiety [10]. Można zatem przypuszczać, że kobiety, które zapoznały się z historią Christiana Greya, będą niżej oceniać przeciętnych mężczyzn czy też swojego własnego partnera.

Analizując sukces filmu i powieści *50 twarzy Greya*, nie można pominąć aspektu sadomasochistycznego. Jednym z elementów preferencji seksualnych mogą być zachowania związane z dominacją lub uległością czy zjawisko BDSM. Określenie to pochodzi od słów „związanie” i „dyscyplina” (*bondage & discipline*, B&D), „dominacja” i „uległość” (*domination & submission*, D&S, D/S) sadyzm i masochizm (*sadism & masochism*, S&M). Mimo że pewne działania wiążą się z przymusem, BDSM nie jest formą molestowania seksualnego, ponieważ tego rodzaju praktyki odbywają się za zgodą wszystkich uczestników. Zazwyczaj zaangażowane strony czerpią przyjemność z takiej aktywności, pomimo bólu lub upokorzenia, które powodują specyficzne elementy tejsze aktywności i w innych warunkach mogłyby uchodzić za nieprzyjemne. Podczas praktyk mogą wystąpić różne formy seksu, ale nie jest on najistotniejszym elementem. Najczęściej BDSM jest praktykowany jako odgrywanie konkretnych scen, w których występują odpowiednie rytuały [11]. W nie-

których wypadkach dochodzi do uwzględnienia BDSM w życiu codziennym. Historia tego zjawiska jest dość stara, pierwsze wzmianki o tego typu zachowaniach i relacjach pochodzą z IX w p.n.e. z regionów starożytnej Sparty. Kolejnych można się doszukać właściwie w każdej epoce [12].

Przesiewowe badania Richters i wsp. [13] dotyczące praktykowania BDSM pokazały popularność zjawiska: 2,2% mężczyzn i 1,3% kobiet przyznało, że w ciągu ostatniego roku było zaangażowanych w BDSM. Jednak w tej grupie nie było więcej osób, które zostały zmuszone do aktywności seksualnej. Badani praktykujący BDSM nie różnili się pod względem częstości odczuwania niepokoju czy bycia nieszczęśliwym. Co więcej, osoby te uzyskiwały znacznie mniej punktów w skali cierpienia psychicznego niż pozostali badani. Praktykowanie BDSM nie było istotnie związane z jakikolwiek trudnościami seksualnymi [13].

Popularność zarówno książki, jak i filmu *50 twarzy Greya* wskazuje na pewien fenomen społeczny. W 2013 roku wydano specjalny numer czasopisma „Sexualities” poświęcony temu zjawisku [14]. Wpływ treści erotycznych i pornograficznych jest istotny lecz niejednoznaczny. Interesujące wydają się zatem zmiany mogące wystąpić po obejrzeniu filmu.

Celem badania jest analiza wpływu filmu *50 twarzy Greya* na postawy wobec praktyk BDSM, a także na satysfakcję seksualną, częstotliwość seksualną oraz wybrane zachowania seksualne (realizowanie fantazji seksualnych, dominacja w życiu seksualnym, używanie gadżetów seksualnych).

Materiał i metody

Badanie zostało przeprowadzone w Polsce i składało się z 2 części. W grudniu 2014 i styczniu 2015 przeprowadzono I część badania wśród osób planujących obejrzenie filmu *50 twarzy Greya*. W tej części udział wzięło 398 osób. Druga część badania została przeprowadzona 1,5 miesiąca po premierze filmu. W tym czasie wysłano zaproszenia drogą mailową do wypełnienia II części ankiety — „po obejrzeniu filmu” do osób, które wzięły udział w I części. W drugiej części udział wzięło 111 badanych.

Pierwsza część „przed obejrzeniem filmu” składała się z metryczki oraz ankiety własnej dotyczącej życia seksualnego i BDSM. Druga część badania została uzupełniona o pytania dotyczące filmu.

Narzędzia badawcze

Ankieta dotycząca postaw wobec BDSM. Narzędzie to składało się z 3 pytań: 1. Czy wiesz, co to jest BDSM? (możliwe odpowiedzi: tak, nie); 2. Czy chciałbyś/

/chciałabyś stosować BDSM w swoim życiu seksualnym? (możliwe odpowiedzi: tak, nie, nie wiem); 3. Czy stosujesz BDSM w swoim życiu seksualnym? (możliwe odpowiedzi: tak, nie, nie wiem).

Ankieta dotycząca filmu 50 twarzy Greya. Narzędzie to składało się z pytań dotyczących oceny filmu (Oceń film: 1. Bardzo mi się podobał; 2. Podobał mi się; 3. Nie mam zdania; 4. Nie podobał mi się; 5. Bardzo mi się nie podobał), identyfikowania się z główną bohaterką (Czy identyfikowałeś/aś się z główną bohaterką Anastazją?; Tak, Nie) oraz potencjalnego wpływu filmu na badanych (Czy obejrzenie tego filmu wpłynęło w jakikolwiek sposób na Twoje życie? Jeżeli tak to w jaki sposób?).

Ankieta dotycząca wybranych aspektów seksualności. Narzędzie to składało się z pytań zamkniętych dotyczących częstotliwości aktywności seksualnej (Jak często dochodzi między Tobą a Twoim partnerem/Twoją partnerką do stosunku lub aktywności seksualnej? 1. Częściej niż raz dziennie; 2. Raz dziennie; 3. Trzy lub cztery razy w tygodniu; 4. Dwa razy w tygodniu; 5. Raz w tygodniu; 6. Raz na dwa tygodnie; 7. Raz na miesiąc; 8. Rzadziej niż raz w miesiącu; 9. W ogóle), jej inicjowania (Kto zazwyczaj rozpoczyna stosunek lub aktywność seksualną? 0. Nie dotyczy; 1. Zawsze mój partner [moja partnerka]; 2. Zazwyczaj mój partner [moja partnerka]; 3. Mój partner [moja partnerka] i ja równie często; 4. Zazwyczaj ja; 5. Zawsze ja), satysfakcji seksualnej (Oceń swój związek na skali: nie dotyczy; bardzo nieudany; nieudany; nie mam zdania; udany; bardzo udany), realizowania fantazji seksualnych (Czy realizujesz swoje fantazje seksualne? 1. Nigdy; 2. Bardzo rzadko; 3. Rzadko; 4. Czasami; 5. Często; 6. Prawie zawsze), dominacji w życiu seksualnym (Czy lubisz być stroną dominującą podczas aktywności seksualnej? a) nie; b) nie mam zdania; c) tak), fantazjowaniu o seksie z inną osobą (Jak często wyobrażasz sobie, że uprawiasz seks z kimś innym niż Twój aktualny partner? 1. W ogóle; 2. Rzadko; 3. Czasami; 4. Bardzo często) oraz używaniu zabawek erotycznych (Jak często używasz zabawek erotycznych, lubrykantów (środków nawilżających) lub innych akcesoriów erotycznych? 1. W ogóle; 2. Rzadko; 3. Czasami; 4. Bardzo często; 5. Podczas każdego seksu).

Metryczka zawierała pytania dotyczące wieku, płci, wykształcenia, miejsca zamieszkania oraz bliskich związków.

Grupa badana

W II części badania udział wzięło 111 osób, w tym 5 mężczyzn. Z uwagi na poprawność metodologiczną zostali oni wyłączeni z grupy badanej. Zatem w ostatecznej grupie badanej znalazło się 106 kobiet. Średnia

wiek wynosiła 24 lata (SD [standard standard] = 4,74). Większość kobiet posiadała wykształcenie średnie — 64 kobiet (60,37%), 37 kobiet posiadała wykształcenie wyższe (34,91%), a podstawowe 5 kobiet (4,72%). Większość kobiet pochodziła ze średnich i dużych miast (n = 73; 68,87%). Dwadzieścia siedem kobiet było singielkami (25,47%), 18 kobiet pozostawało w związku krótszym niż rok (16,98%), 47 kobiet było w związku nieformalnym dłuższym niż rok (44,34%), a 14 kobiet było mężatkami (13,21%).

Wyniki

W tabeli 1 zaprezentowano różnice postawy badanych wobec BDSM przed i po obejrzeniu filmu.

Przed obejrzeniem filmu 25,47% badanych nie wiedziało, czym jest BDSM. Chęć praktykowania BDSM deklarowało 34,91% badanych. Do praktykowania BDSM przyznało się 10,38% badanych.

Po obejrzeniu filmu więcej osób wiedziało, co to jest BDSM. Jednak więcej osób odpowiedziało, że nie chce stosować BDSM w swoim życiu seksualnym (na poziomie trendu statystycznego). Na pytanie: czy stosujesz BDSM nie znało odpowiedzi przed obejrzeniem filmu więcej osób, ponieważ nie wiedziało, co kryje się pod tym skrótem. Obejrzenie filmu nie zachęciło zatem badanych do włączenia praktyk BDSM do swojego życia seksualnego, co najwyżej zwiększyło wiedzę na ten temat.

Jedynie zmiany w seksualności badanych, które zaobserwowano po obejrzeniu filmu, dotyczyły satysfakcji seksualnej oraz satysfakcji ze związku (na poziomie trendu statystycznego). Po obejrzeniu filmu zaobserwowano ich wyższy poziom. Nie odnotowano różnic w pozostałych zmiennych charakteryzujących życie seksualne (tab. 2).

Średnia ocena filmu na skali od 1 do 5 to 3,21 (SD = 1,14). Pozytywnie oceniło film 49% (n = 52) badanych, a 34% (n = 36) — negatywnie. Wyniki szczegółowe oceny filmu przedstawiono na rycinie 1.

W dalszych analizach wyróżniono grupę osób, którym film się nie podobał (odpowiedzi: Bardzo mi się nie podobał/Nie podobał mi się) oraz grupę, której film się podobał (odpowiedzi: Bardzo mi się podobał/Podobał mi się), z pominięciem osób, które nie miały zdania. Następnie przeprowadzono porównania między grupami. Osoby, którym film się podobał, miały mniejszą skłonność do inicjowania aktywności seksualnej, niższą satysfakcję ze związku oraz satysfakcję seksualną. Na poziomie trendu statystycznego osoby, którym film się podobał, miały także niższą aktualną częstotliwość aktywności seksualnej. Wyniki zaprezentowano w tabeli 3.

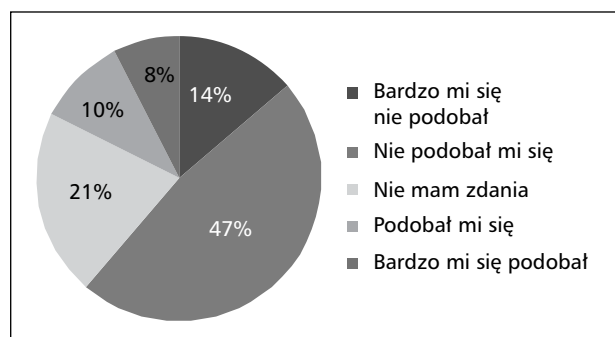
Tabela 1. Postawy względem BDSM przed i po obejrzeniu filmu

Pytania dotyczące BDSM	Przed		Po		z	p
	n	%	n	%		
Czy wiesz, co to jest BDSM?						
Tak	79	74,53	96	90,57	3,076	0,002
Nie	27	25,47	10	9,43	3,076	0,002
Czy chciałbyś/chciałabyś stosować BDSM w swoim życiu seksualnym?						
Tak	37	34,91	31	29,25	0,883	0,377
Nie	19	17,92	31	29,25	1,941	0,052
Nie wiem	50	47,17	44	41,50	0,829	0,407
Czy stosujesz BDSM w swoim życiu seksualnym?						
Tak	11	10,38	14	13,21	0,639	0,523
Nie	66	62,26	75	70,75	1,310	0,190
Nie wiem	29	27,36	17	16,04	1,999	0,046

Tabela 2. Zmienne charakteryzujące seksualność przed i po obejrzeniu filmu

Zmienne charakteryzujące seksualność	Przed		Po		z	p
	M	SD	M	SD		
Aktualna częstotliwość seksualna	4,774	2,527	4,745	2,504	0,487	0,627
Realizowanie fantazji seksualnych	3,726	1,508	3,689	1,400	0,401	0,689
Skłonność do inicjowania aktywności seksualnej	3,075	1,270	2,991	1,283	1,035	0,303
Skłonność do dominacji seksualnej	1,960	0,790	1,991	0,770	0,189	0,850
Używanie zabawek erotycznych	1,991	1,056	1,962	0,984	0,320	0,749
Fantazjowanie o seksie z inną osobą niż partner	1,915	0,977	1,906	0,911	-0,154	0,877
Satysfakcja ze związku	4,019	1,857	4,189	1,908	1,750	0,080
Satysfakcja seksualna	3,925	1,814	4,180	1,766	2,507	0,012

M — średnia; SD — odchylenie standardowe

Rycina 1. Ocena filmu *50 twarzy Greya*

Kontrolowano także utożsamienia się badanych z główną bohaterką. Przeprowadzono porównanie osób, które identyfikowały się z Anastazją Steele ($n = 28$) oraz tych, które się nie identyfikowały ($n = 78$). Zaobserwowano istotne różnice jedynie w ocenie filmu. Badane identyfikujące się z główną bohaterką lepiej oceniały film. Wyniki zaprezentowano w tabeli 4. Nie zaobserwowano różnic wśród pozostałych zmiennych.

Na pytanie czy obejrzenie filmu wpłynęło na życie badanych 11% ($n = 12$) odpowiedziało twierdząco. Na pytanie w jaki sposób większość odpowiedzi dotyczyła polepszenia życia seksualnego. Na przykład:

Bardziej w związku skupiłam się na aspektach natury fizycznej między mną i partnerem. Zastosowałam wiele trików z filmu; Moje życie seksualne jest barwniejsze; Zobaczyłam, że seks nie musi być nudny, może być urozmaicony, oczywiście jeśli dwie osoby się na to zgadzają i sprawia im to przyjemność; Wzrosła moja odwaga w sferach łóżkowych.

Pojawiły się również odpowiedzi ogólniejsze, na przykład: Mam większą motywację do podjęcia działań — pracy nad sobą (ćwiczeń fizycznych), żeby lepiej wyglądać i być może kiedyś w przyszłości przeżyć podobną przygodę. Najprościej mówiąc — mieć szansę u takiego faceta, jak Christian Grey.

Omówienie wyników

Po obejrzeniu filmu odnotowano wyższą satysfakcję seksualną. Taki wynik można pozornie przypisać „za-inspirowaniu” przez film odbiorców tematyką BDSM, szczególnie biorąc pod uwagę wyniki badań Hébert i Weaver [15] dotyczących korzyści płynących z praktykowania BDSM. Jednak po obejrzeniu filmu więcej osób odpowiedziało, że nie chce stosować BDSM w swoim życiu seksualnym. Wzrosła jedynie wiedza badanych dotycząca tego czym jest BDSM, a nie chęć praktykowania. Wzrost satysfakcji seksualnej po obejrzeniu

Tabela 3. Zmienne charakteryzujące seksualność z podziałem na osoby, którym film się podobał i nie podobał

	Osoby, którym film się nie podobał (n = 36)		Osoby, którym film się podobał (n = 52)		U	Z	p
	M	SD	M	SD			
	Aktualna częstotliwość seksualna	5,444	2,171	4,385			
Skłonność do inicjowania aktywności seksualnej	3,389	1,103	2,692	1,292	659,5	2,342	0,019
Skłonność do dominacji seksualnej	1,972	0,845	1,942	0,752	919,5	0,136	0,892
Realizowanie fantazji seksualnych	4,000	1,146	3,500	1,489	769,0	1,413	0,158
Używanie zabawek erotycznych	2,083	0,996	1,923	0,967	852,0	0,709	0,476
Fantazjowanie o seksie z inną osobą niż partner	2,083	0,906	1,807	0,908	771,5	1,392	0,164
Satysfakcja ze związku	4,917	1,317	3,673	2,112	650,0	2,423	0,015
Satysfakcja seksualna	4,639	1,496	3,827	1,897	698,0	2,016	0,044

M — średnia; SD — odchylenie standardowe

Tabela 4. Identyfikowanie się z główną bohaterką a ocena filmu

	Badane identyfikujące się z główną bohaterką		Badane nie identyfikujące się z główną bohaterką		U	Z	p
	M	SD	M	SD			
Ocena filmu	3,893	1,875	2,962	1,133	594	-3,565	< 0,001

M — średnia; SD — odchylenie standardowe

filmu nie wiąże się zatem z praktykami BDSM. Warto w tym miejscu podkreślić ujemną korelację oceny filmu z satysfakcją seksualną badanych. U osób, którym film się nie podobał, satysfakcja seksualna była wyższa. Być może ze względu na negatywne zakończenie oraz ukazanie praktyk BDSM jako częściowo przyjemnych, ale także komplikujących relacje w związku. Możliwe, że badani bardziej docenili swoje własne życie seksualne. Wyjaśnieniem takich wyników może także być zjawisko społecznych porównań w dół, które podnoszą nastrój i polepszają samopoczucie [16].

Na pytanie: czy obejrzenie filmu wpłynęło na życie badanych, 11% odpowiedziało twierdząco. Większość odpowiedzi na pytanie: w jaki sposób dotyczyła polepszenia i urozmaicenia życia seksualnego. W badaniu dotyczącym odbioru książki *50 twarzy Greya* część badanych kobiet opisywała w jaki sposób ta książka zmieniła ich życie seksualne: otworzyły się na nowe możliwości, eksperymentowanie, a tym samym poprawiły swoją relację seksualną w związku. Podejście do tematyki BDSM, jakie prezentuje książka oraz film *50 twarzy Greya*, zdejmuje z zabaw seksualnych o zabarwieniu sadomasochistycznym czy ogólnie z BDSM metkę „zбочzenie”, „coś złego”, „coś czego nie wypada normalnym kobietom”. Dzięki temu część czytelniczek zmieniła swój stosunek do tego typu zachowań oraz zaczęła je praktykować co oceniały pozytywnie [17]. Szczegółowe badania dotyczące wpływu pornografii, przeprowadzone w dużej grupie Duńczyków pokazały zarówno elementy pozytywnego, jak i negatywnego

wpływu pornografii na kobiety i mężczyzn. Jednak wpływ pozytywny był nieco większy [18].

Średnia ocena filmu w skali od 1 do 5 to 3,22. Film ocenili pozytywnie 47% badanych, a 33% — negatywnie. Zaobserwowano ujemne korelacje oceny filmu ze skłonnością do inicjowania aktywności seksualnej. Takie wyniki wiążą się ze stereotypową kobiecością. W badaniach Kocur [17] osoby, którym podobała się książka *50 twarzy Greya*, miały wyższe wyniki w skali psychicznej kobiecości. Wiąże się to z głównymi bohaterkami — rolę Anastazji i Christiana odpowiadają stereotypom płci. Według teorii Sandry Bem [19] osoby, które utożsamiają się z tradycyjnymi elementami swojej roli płciowej, reprezentują repertuar bardziej sztywnych zachowań. Kobiety preferują typowe, zgodne ze swoją rolą seksualną zachowania, na przykład: pozycja klasyczna, bycie stroną bierną, uległą. Mężczyźni preferują również typowe, zgodne ze stereotypem męskości zachowania seksualne, takie jak: również pozycja klasyczna, bycie inicjatorem, pełnienie aktywnej roli [20]. Natomiast psychiczna kobiecość i stereotypy dotyczące kobiecej roli seksualnej są związane z uległością i skromnością w relacjach seksualnych. Inicjowanie aktywności seksualnej jest stereotypowo zarezerwowane dla mężczyzn [21, 22].

Wyniki badań Altenburger i wsp. [23] przeprowadzone na próbie 715 kobiet w wieku 18–24 lat, u których analizie poddano powiązania lektury *50 twarzy Greya* z podstawowymi przekonaniemii seksistowskimi, ujawni-

ły związku pomiędzy badanymi zmiennymi. Mianowicie kobiety, które czytały tę książkę, miały wyższy poziom ambiwalentnego, życzliwego i wrogo nastawionego seksizmu. Dodatkowo czytelniczki, które postrzegały *50 twarzy Greya* jako książkę „romantyczną”, miały wyższy poziom ambiwalentnego i dobrodusznego seksizmu. Takie wyniki wskazują na powiązania pozytywnej oceny książki z tradycyjnym czy stereotypowym postrzeganiem męskiej oraz kobiecej roli społecznej i seksualnej.

Osoby, którym film się podobał, miały niższą satysfakcję ze związku oraz satysfakcję seksualną. Na poziomie trendu statystycznego zgłaszały także niższą aktualną częstotliwość aktywności seksualnej. Takie wyniki mogą być skutkiem przenoszenia się części odbiorców od swojej codzienności w świat historii Christiana Greya. Wyniki badań Wu [24] pokazały, że czytelniczki romanśów miały mniej partnerów seksualnych niż pozostałe kobiety. Część odbiorców tego typu książek i filmów ucieka w świat fantazji i w ten sposób rekompensuje sobie braki w codziennym życiu — brak satysfakcji ze związku i satysfakcji seksualnej. Część kobiet zafascynowanych postacią Christiana Greya może mieć jednak zbyt duże oczekiwania w stosunku do aktualnego lub potencjalnego partnera. Jeżeli są w związku, takie oczekiwania mogą obniżać ich satysfakcję, jeżeli natomiast poszukują partnera, zbyt wygórowane oczekiwania mogą utrudniać im nawiązanie bliskiego związku. Elementy te mogą także obniżać częstotliwość aktywności seksualnej.

Wnioski

1. Po obejrzeniu filmu zwiększyła się wiedza badanych na temat BDSM, jednak nie zachęciło to ich do stosowania BDSM w swoim życiu seksualnym.
2. Po obejrzeniu filmu odnotowano wyższą satysfakcję seksualną.
3. Kobiety, którym film się podobał, były mniej skłonne inicjować aktywność seksualną, miały niższą satysfakcję seksualną oraz satysfakcję ze związku.
4. Kobiety, które identyfikowały się z główną bohaterką, wyżej oceniły film.

Piśmiennictwo:

1. James EL. *Fifty shades of Grey*. Arrow Books, London 2012.
2. James EL. *Fifty shades darker*. Arrow Books, London 2012.
3. James EL. *Fifty shades freed*. Arrow Books, London 2012.
4. Deller R, Harman S, Jones B. Introduction to the special issue: Reading the *Fifty Shades* 'phenomenon'. *Sexualities*. 2013; 16(8): 859–863, doi: [10.1177/1363460713508899](https://doi.org/10.1177/1363460713508899).

5. Meston CM, Buss DM. *Why women have sex: understanding sexual motivations from adventure to revenge (and everything in between)*. Times Books, New York 2009.
6. Carroll J, Padilla-Walker L, Nelson L, et al. Generation XXX. Pornography acceptance and use among emerging adults. *Journal of Adolescent Research*. 2008; 23(1): 6–30, doi: [10.1177/0743558407306348](https://doi.org/10.1177/0743558407306348).
7. Reese-Weber M, McBride D. The effects of sexuality explicit literature on sexual behaviors and desires of women. *Psychology of Popular Media Culture*. 2015; 4(3): 251–257, doi: [10.1037/ppm0000044](https://doi.org/10.1037/ppm0000044).
8. Rogers RG. Most women who undergo labiaplasty have normal anatomy; we should not perform labiaplasty. *Am J Obstet Gynecol*. 2014; 211(3): 218–218.e1, doi: [10.1016/j.ajog.2014.06.020](https://doi.org/10.1016/j.ajog.2014.06.020), indexed in Pubmed: [25168066](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25168066/).
9. Kenrick D, Gutierrez S, Goldberg L. Influence of popular erotica on judgments of strangers and mates. *Journal of Experimental Social Psychology*. 1989; 25(2): 159–167, doi: [10.1016/0022-1031\(89\)90010-3](https://doi.org/10.1016/0022-1031(89)90010-3).
10. Kenrick D, Neuberg S, Zierk K, et al. Evolution and social cognition: contrast effects as a function of sex, dominance, and physical attractiveness. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2016; 20(2): 210–217, doi: [10.1177/0146167294202008](https://doi.org/10.1177/0146167294202008).
11. Wismeijer AAJ, van Assen MA. Psychological characteristics of BDSM practitioners. *J Sex Med*. 2013; 10(8): 1943–1952, doi: [10.1111/jsm.12192](https://doi.org/10.1111/jsm.12192), indexed in Pubmed: [23679066](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23679066/).
12. Moretti M, von Ma. *Etruskische Malerei in Tarquinia*. Dumont, Köln 1974.
13. Richters J, de Visser RO, Rissel CE, et al. Demographic and psychosocial features of participants in bondage and discipline, „sadoomasochism” or dominance and submission (BDSM): data from a national survey. *J Sex Med*. 2008; 5(7): 1660–1668, doi: [10.1111/j.1743-6109.2008.00795.x](https://doi.org/10.1111/j.1743-6109.2008.00795.x), indexed in Pubmed: [18331257](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18331257/).
14. *Sexualities*. 2013; 16(8): 859–984.
15. Hébert A, Weaver A. Perks, problems, and the people who play: A qualitative exploration of dominant and submissive BDSM roles. *The Canadian Journal of Human Sexuality*. 2015; 24(1): 49–62, doi: [10.3138/cjhs.2467](https://doi.org/10.3138/cjhs.2467).
16. Festinger L. *A Theory of Social Comparison Processes*. *Human Relations*. 2016; 7(2): 117–140, doi: [10.1177/001872675400700202](https://doi.org/10.1177/001872675400700202).
17. Kocur D. The phenomenon of fifty shades of grey: the role of sexual satisfaction and motivation. *The New Educational Review*. 2016; 43(1): 274–284, doi: [10.15804/tner.2016.43.1.23](https://doi.org/10.15804/tner.2016.43.1.23).
18. Hald GM, Malamuth NM. Self-perceived effects of pornography consumption. *Arch Sex Behav*. 2008; 37(4): 614–625, doi: [10.1007/s10508-007-9212-1](https://doi.org/10.1007/s10508-007-9212-1), indexed in Pubmed: [17851749](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/17851749/).
19. Bem S. Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review*. 1981; 88(4): 354–364, doi: [10.1037/0033-295x.88.4.354](https://doi.org/10.1037/0033-295x.88.4.354).
20. Lelakowska K, Zdrojewicz Z. Płeć psychologiczna a preferowane bodźce seksualne. *Seksuologia Polska*. 2008; 6: 14–20.
21. Brannon L. *Gender: psychological perspectives*. Allyn and Bacon, Boston 1999.
22. Mandal E. *Masculinity and femininity in everyday life*. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2012.
23. Altenburger LE, Carotta CL, Bonomi AE, et al. Sexist Attitudes Among Emerging Adult Women Readers of *Fifty Shades Fiction*. *Arch Sex Behav*. 2017; 46(2): 455–464, doi: [10.1007/s10508-016-0724-4](https://doi.org/10.1007/s10508-016-0724-4), indexed in Pubmed: [27067242](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27067242/).
24. Wu HH. Gender, romance novels and sexuality: a focus on female college students in the United States. *International Journal of Women's Studies*. 2006(8): 125–134, doi: [10.1007/978-1-4684-3656-3_2](https://doi.org/10.1007/978-1-4684-3656-3_2).